

Svjetska banka Kad bi se izvoz povećao trećinu, zaposlenost na 65, potrošnja 20 i BDP na 26,

Standard neće rasti 15

U studiji je Svjetska banka preporučila da se snize cijena rada, porezi i socijalna davanja

Budućnost Hrvatske kakvom je vidi Svjetska banka

Kako ćemo do 2025. proizvoditi, trošiti i izvoziti sve više, a zarađivati jednako

Prema Lisabonskoj agendi trebali bi do 2025. povećati zaposlenost, ulaganje u ljudski kapital, razviti tržište usluga, sniziti administrativno opterećenje te povećati ulaganja u istraživanja i razvoj kako bi:

za 26,5% povećali BDP (tj. proizvodi puno više)

za 21,6% povećali potrošnju

za 26,5% povećali BDP (tj. proizvodi puno više)

samo 3,6% više bi zarađivali (praktično isto)

HRVATSKA	EU-27	ZAPOSŁJAVANJE		LJUDSKI KAPITAL		USLUGE		ADMINISTRATIVNO OPTEREĆENJE		ISTRAŽIVENJE I RAZVOJ		UKUPNO	
BDP		15,7	6,3	0,3	0,4	0,8	0,1	2,4	1,5	5,8	4,5	26,7	13,3
Volumen potrošnje		14,0	5,6	0,3	0,4	1,2	0,5	2,2	1,3	2,8	2,2	21,6	10,4
Volumen izvoza		14,0	6,3	0,3	0,4	4,4	2,8	2,2	1,4	12,2	7,1	36,8	19,3
Realne plaće		-4,6	-3,4	0,3	0,4	1,0	0,6	2,2	1,4	4,8	5,7	3,6	4,6

Izvor: Lejour, A.M. et al (2008.): Gospodarski učinci ciljeva Lisabonske strategije, služaj Hrvatske

Ljubica Gataric
ljubica.gataric@vecernji.net

Gospodarska i socijalna postignuća Hrvatske u proteklom su desetljeću bila izvanredna. Rast koji je postignut bio je impresivan, ali ne bi ga trebalo uzimati zdravo za gotovo, zaključilo je tridesetak domaćih i stranih ekonomista koji su za Svjetsku banku pripremili studiju o konvergenciji Hrvatske s EU i stopama rasta. Studija se ne dotiče utjecaja globalne krize i novijih kretanja u zemlji i svijetu, jer su

autori mišljenja da je kriza privremena situacija i da ne mijenja dugoročni smjer.

Više rada, manje plaće

Studija ponavlja poznate teze da se rast ne može temeljiti na dotoku kapitala već na produktivnosti, koju Hrvatska može povećavati većim zapošljavanjem, ka-

BDP se podiže i većim ulaganjem u obrazovanje i znanost

snim umirovljenjem, nižom cijenom rada, smanjenjem poreza i socijalnih davanja, ulaganjem u obrazovanje i inovacije. Prvi put dosad neka je institucija ocjenjivala učinak poznate Lisabonske strategije na Hrvatsku te se došlo do zanimljivih podataka. Hrvatska bi mogla više od drugih profitirati na tome što je EU još 2000. godine postavio smjernice za budućnost, ako one budu aktualne i nakon globalne krize. No to ipak ne znači da će se bolje zarađivati nego sada. Podsjetimo, EU se

obvezao na jačanje zajedničkog tržišta usluga, povećanje zaposlenosti, micanje administrativnih barijera i slično, a Svjetska banka je u studiji zaključila da sijedećih 15 godina Hrvatska može povećati svoj BDP za 27 posto, što je dvostruko više nego što će rasti EU 27. Veće i brže zapošljavanje moglo bi dovesti i do smanjenja realnih plaća, i u nas i u drugim državama (u tabeli). Šteta je, međutim, što se iz studije ne razabire utjecaj globalne krize, budući da zbog nje zaposlenost pada, a nezapo-

Apsurdi

Česti nestanci struje uzrokovali smanjenje prihoda i do 7 posto

■ Porezna stopa i porezna administracija spadaju među 10 najstaknutijih prepreka za poslovnu aktivnost u Hrvatskoj, požalile su se intervjuirane tvrtke Svjetskoj banci. Posebno su izdvojili poreznu administraciju u Zagrebu, Istri, Primorju i Slavoniji. Zanimljivo je da se tvrtke žale i na česte

nestanke struje, posebno u Slavoniji i Dalmaciji i to najmanje dva puta mjesečno po dva sata. Neke su manje tvrtke zbog nestanka struje izgubile i do 7 posto godišnjih prihoda. Problem im je bio i dostupnog kredita, premda Svjetska banka tvrdi da je ona bolja nego u usporednim državama.

posto, Hrvati ne bi živjeli bolje

15 godina

"Država je dobar dio stanovništva i privatnog sektora učinila ovisnima o sebi

HRVOJE STOJIĆ,
analitičar Hypo banke

"Ranjive su obitelji u kojima član koji se zapošljava može ostvariti nisku plaću

PREDRAG BEJAKOVIĆ
Institut za javne financije

zaposlenost raste - umjesto da se dogoda obrnuto. Kako bilo, autori tvrde da idućih 15 godina Hrvatska može postići iskorak samo ako poveća razinu zaposlenosti stanovništva radne dobi sa sadašnjih 57 na 65 posto, utrostruči izdatke za istraživanje i razvoj s 1 na 3 posto udjela u BDP-u te ulaže u znanje, i slično. Autori procjenjuju da će 25-postotno smanjenje administrativnog opterećenja u svim zemljama EU povećati hrvatski BDP do 2025. za 2,4 posto.

Pomoć u kreiranju budžeta

Inače, studija na 200 stranica daje smjernice kako povećati zaposlenost, izvoz, trgovinske integracije i produktivnost. Svjetska banka kaže da treba pojednostaviti otkaze i spriječiti da socijalne naknade demotiviraju ljude da rade, ulagati u obrazovanje, poticati inovacije u privatnom sektoru... Poveća li se zaposlenost na 65 posto, Hrvatska idućih 15 godina može povećati izvoz za više od trećine, potrošnju za 20 posto i BDP 26,7 posto, ali Hrvati neće živjeti bitno bolje i kvalitetnije nego što žive sada jer bi u tom razdoblju plaće bile realno veće svega 3,6 posto.

- Jako je dobro što se Svjetska banka uključila sa svojim istraživanjem i otvorila teme koje su kod nas dosta tabuizirane - komentira Hr-

voje Stojić, analitičar Hypo banke. Kaže da socijalna politika ne može biti tabu tema niti se ona smije voditi putem poreza. Slaže se sa ocjenom studije da su visoke stope rasta prošlost, ali da je studija dobrodošla pomoć vladi kod pripreme proračuna za 2010. Svjetska banka navodi da Hrvatska ni ne treba generirati spektakularne stope rasta da bi se ubrzao proces konvergencije. Relativno mala povećanja stopa u duljem razdoblju bila bi dovoljna, kao što pokazuje slučaj Tajvana.

Analitičar Instituta za javne financije Predrag Bejaković slaže se pak s ocjenom da sustav socijalne skrbi demotivira korisnike da rade, ali u tome ne vidi iznenađenja. Institut za javne financije je prije dvije godine istraživao isplativost rada u Hrvatskoj te je zaključeno da se odrednice ne razlikuju bitno u odnosu na stanje u drugim promatranim zemljama, ni po prevelikoj izdašnosti socijalnih prava, ni po posebno naglašenim negativnim poticajima za rad. Za Hrvatsku se ustanovilo kako bi gotovo sve osobe (pa i korisnici u sustavu socijalne skrbi) imale koristi od zapošljavanja, ali da je ta korist razmjerno mala.

KOMENTARI

Što mislite o istraživanju Svjetske banke? vecernji.hr